Jaargang 1 - nr. 2 - 17 november 2025

Monnikenbond

Literair blad rond de RV-bijbel

DE STRIJD TEGEN DE HARTSTOCHTEN

In de philokalia, de monnikenbijbel van de slavische kerk, een middeleeuws geschrift, staat : ‘Onderzoek uzelf dagelijks voor Gods aangezicht en ontdek welke hartstochten er in uw hart zijn. Werp ze uit en ontkom zo aan het oordeel.’

Men is vandaag de dag dronken door de hartstochten, maar men zou dronken moeten worden door de vreze des Heeren om hieraan te ontkomen. Zo kan men loskomen van de aardse verleidingen en misleidingen. Isaac van Ninevé, een monnikenvader van de jaren 600 beschreef dit proces. Men komt alleen los van wereldse genegenheden door naar de widernis te gaan, stelt Isaac van Nineve. Het ware leven is de vreze des Heeren, stelt Isaac van Nineve. Omdat de kwade gedachten sterk zijn moet het hart bewapend zijn met het onderwijs, anders is het niet te dragen. Isaac van Nineve stelde dat er geen onvergeeflijke zonde was, behalve degene waar bekering ontbreekt.

Deze monnikenvader leert dat de theorie bestaat uit dienstbaarheid, en de praktijk uit geduld bestaat. Geduld is de ware werken des Heeren. Het fundament hiervan is de vreze des Heeren. We kunnen stellen dat we alleen waarlijk geboren worden door de vreze des Heeren. De monnikenvaders (Evagrios de Eenzame, Johannes Climacus, Jeremia) stellen dat men de ballingschap moet aanvaarden opdat men loskomt van het aardse eigene, normale en ingedutte. Men moet oppassen voor vraatzucht, hebzucht en mensenbehagenis, voor het zoeken naar de goedkeuring van mensen. Men moet ook loskomen van zelfwaarde, want daar begint de zonde bij. Men mag er niet aan gehecht zijn, stelt Evagrios. Men moet terugkeren tot zelftucht, zelfrestrictie en zelfbeheersing. Het is een gevecht tegen zelfvertrouwen, het begin van alle zonden. Zo komt de hoogmoed binnen. Men moet wederkeren tot zelfverloochening.

Daarom predikten de monnikenvaderen (zoals Johannes van het Kruis en Johannes Climacus) de weg van de ontlediging, het hongerpad, waarop het oude zelf kon afsterven en het eigenbelang. Men zou zo verlost kunnen worden van de zinnelijke afhankelijkheid van het zoeken naar troost.

In de geestelijke wereld is er het gevecht tussen de monniken die het geestelijke pad volgen, en de piraten die het pad van materialisme volgen. Uiteindelijk moeten de monniken terug naar de indianen om van de natuur te leren. De piraten zijn van de stad, en de monniken zijn van de wildernis.

Scheppingsgeheimen

Ze zouden naar een open avond gaan bij de boswachter, waar hij de scheppings-geheimen zou bespreken. Hij kon het huis van de boswachter niet vinden. Die woonde in een wijk aan de rand van het bos. Ze zijn toen teruggelopen naar het begin van de wijk, waar een poortje was met een routebeschrijving. Er lagen hier allerlei mappen en kaarten, als een open telefooncel. Hij kreeg toen weer zicht op de weg. Ze liepen langs rijtjeshuizen waar een huis was met iemand die allerlei opgezette dieren had. Je kon zo naar binnen kijken. De woonkamer was geheel in het teken van de jacht. Er hingen allerlei trofeeën aan de muur. Ook hingen er grote jachtschilderijen.

Eindelijk kwam hij aan waar hij moest wezen. Zijn ouders kwamen er ook net aanlopen, en de aardrijkskundelerares en haar man. Die zouden de avond ook bijwonen. Ze groetten elkaar even. Naast het huis van de boswachter stond bij de buren de deur open. De aardrijkskunde lerares zei dat de

mensen van dat huis in een scheiding lagen. Hij zag er een mid-oostelijke man staan, in de gang. Er was ook een vrouw bij met een hoofddoekje.

Ze zijn toen naar binnen gegaan bij de boswachter. Hij keek zijn ogen uit. Er hingen hier allemaal grote schilderijen van de scheppingsgeheimen, dingen die hij nog nooit eerder had gezien, ook van indiaanse stammen. Het waren veelal ook jachttaferelen. Het kwam nogal veel in deze buurt voor. Het was een echte bosbuurt. De buurt had ook een echte bosgeur.

Hij had het gevoel alsof hij ergens anders was, alsof twee dorpen in elkaar overliepen. Het huis van de boswachter lag in een inham, met andere rijtjeshuizen. De inham was aan een lange straat die maar niet leek te eindigen, alsof die gewoon overliep in een ander dorp.

Hij keek naar de aardrijkskunde lerares. Zij woonde zelf ook in deze buurt. Haar man was een dichter, eens gezonken in de zee, nu weer terug. Dat was wat ze altijd zeiden. Hij keek naar de boswachter. Die leek ook op een schoolmeester van vroeger. Hij keek naar de andere mensen die waren gekomen. Hij ging helemaal achteraan zitten. Hij bewonderde de schilderijen.

Toen begon de boswachter te vertellen over de scheppingsgeheimen. Het gebeurde in de jacht. Maar alles gleed langs hem heen, want hij keek naar de schilderijen, en de schilderijen spraken tot hem. Hij voelde zich rijk dat hij dit mocht meemaken, maar meer kon hij voor nu ook niet aan. Hij was blij toen het afgelopen was.

Hij liep naar huis en voelde zich dronken. Hij voelde stromen in zijn hoofd, alsof hij in het water was, in een stromende rivier, en hij kon niet stoppen met lachen. Maar hij kon zijn huis niet meer vinden. Er was hier alleen maar bos. Hij is toen teruggelopen naar het huis van de boswachter, maar kon het niet meer terugvinden. Toen is hij op zoek gegaan naar het poortje wat hij uiteindelijk vond. Er waren hier meerdere poortjes. Hij begon te bladeren door de mappen. Het leek wel aardrijkskunde. Toevallig zag hij toen de aardrijkskunde lerares en haar man teruglopen. Hij sprak ze aan en vroeg wat er aan de hand was. Hij kon zijn weg niet meer terugvinden. De aardrijkskunde lerares liep toen naar het poortje toe en begon ook in de mappen te bladeren.
‘Vreemd,’ zei ze. ‘Er is iets aan de hand.’

‘De buitenaardsen zijn gekomen,’ zei de man van de aardrijkskunde lerares.

Hij lachtte. ‘Dan kunnen we niet meer terug.’

‘Nee,’ zei de man.

‘Delen van het dorp zijn tot bos geworden, zomaar ineens,’ zei hij.

‘Ik denk dat de natuur het terrein terugeist,’ zei de aardrijkskunde lerares.

‘Het is te ver gegaan,’ zei hij.

Vanuit het bos kwamen stoeten van monniken, en diep onder de indruk gingen hij, en de aardrijkskunde lerares en haar man met hen mee.